

CONSERVATORIO PROFESIONAL DE MÚSICA DE O BARCO DE VALDEORRAS

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

ANÁLISE

ENSINANZAS DE GRAO PROFESIONAL

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN	3
2. OBXECTIVOS XERAIS	7
3. CONTIDOS	10
4. METODOLOXÍA	18
5. AVALIACIÓN	20
6. BIBLIOGRAFÍA	26

1. INTRODUCCIÓN

1.1. Presentación e xustificación

O nivel técnico e interpretativo do alumnado dos derradeiros cursos do grao profesional permítelle traballar cun repertorio de obras cunhas dimensións formais, unha complexidade harmónica, polifónica e de elaboración temática e unha variedade estilística e estética que fan necesario afondar no coñecemento dos principais elementos, co fin de avanzar cada vez máis nunha comprensión das devanditas obras. Este avance pódese realizar a través da análise, como ferramenta imprescindible para calquera que sexa o futuro profesional do e da estudante.

A disciplina de Análise pretende subministrar o coñecemento teórico dos principais elementos e procedementos compositivos nas diferentes etapas históricas da música occidental. O mesmo tempo, pretende proporcionar a capacidade analítica necesaria para afrontar de xeito autónomo a análise de obras musicais, mediante a utilización dunha serie de ferramentas metodolóxicas.

A análise está concibida como materia común para todas as especialidades nos dous derradeiros cursos do grao profesional, aínda que, pola súa propia esencia, se trata dun ensino que debe estar presente ininterrompidamente desde o inicio dos estudos musicais. Como é lóxico, no nivel elemental, o grao de complexidade da análise que o profesorado leve a cabo terá que gardar a proporción necesaria cos coñecementos que posúa o alumnado. Pero en quinto e sexto do grao profesional o alumnado posúe xa os coñecementos necesarios para afondar nunha materia tan incuestionable.

Os contidos do ensino da análise abranguen, todos os conceptos integrantes da nosa linguaxe musical (sen descartar referencias a músicas non occidentais, dada a utilidade da comparación de elementos). Históricamente abrangue a música dende o canto gregoriano ata a actualidade, aínda que con carácter procedimental centraráse na época da práctica tonal (Barroco, Clasicismo e Romanticismo), co fin de poder observar con gran perspectiva o contexto diacrónico.

Para iso, a análise deberase centrar no estudo dun número de obras representativas dos períodos e dos estilos que, traballadas tan fondamente como sexa posible, van achegar unha ampla visión das técnicas musicais occidentais. Pola súa parte, os procedementos diríxense á asimilación teórica dunha serie de coñecementos técnicos ou estilísticos que se deberán recoñecer nas obras musicais mediante a análise de partituras e mediante a identificación auditiva dos elementos e dos procedementos estudados, así como unha práctica instrumental básica destes que conduza á súa interiorización.

1.2 A quen vai dirixida

1.2.1 Xeneralidades

Esta programación vai dirixida a estudantes dos dous últimos cursos do grao profesional. No curso 6º o alumnado de todas as especialidades deberá escoller un itinerario de entre os seguintes: Interpretación, Composición, Musicoloxía ou Pedagogía. Moitos dos nosos alumnos compatibilizan estudos de réxime xeral, universitarios ou ciclos formativos co grao profesional.

1.2.2 Coñecementos previos

Os coñecementos previos son os adquiridos tanto na etapa da secundaria obrigatoria como no grao elemental e primeiros cursos do grao profesional.

No que se refire ao ensino de réxime xeral, durante a etapa primaria traballáronse os elementos básicos da música. Durante a educación secundaria afondouse nestes aspectos, tanto no que se refire á escoita como na identificación dos distintos elementos da música.

En canto ás ensinanzas de réxime especial, os coñecementos previos de que dispón están baseados directamente na formación que lles aporta a materia de Harmonía, que o alumnado cursou en 3º e 4º do grao profesional. Nesta materia o alumnado ten asimilados os distintos procesos harmónicos da música tonal, así coma a funcionalidade dos distintos graos e a detección das notas extrañas. Esta preparación previa provoca que o alumnado esté listo para adentrarse na materia de análise.

1.3 Relacións cos estudos de réxime xeral:

Se o alumnado tivera entrado no conservatorio no grao elemental coa idade mínima esixida de 8 anos, cumpriría no 5º curso os 16 e estaría compatibilizando estes estudos co 1º curso do bacharelato. Na práctica, a franxa de idade é variable xa que en grao profesional non hai límite de idade para o acceso. De todos os xeitos, case todo o alumnado compatibiliza estes estudos con outros (1º ou 2º de bacharelato, universidade, módulos...). Trataranse aquí en primeiro lugar os coñecementos previos adquiridos na ESO e a continuación no Bacharelato.

Os contidos de 2º e 3º curso de ESO máis directamente relacionados coa nosa materia serían os seguintes:

Escoita: utilización dos recursos necesarios para a comprensión da música escoitada.

Elementos que interveñen na construción dunha obra musical: melodía, ritmo, harmonía, timbre, textura, forma, tempo, dinámica, etc. Identificación dos elementos da música e das súas características na audición e na análise de obras musicais. Clasificación e discriminación auditiva dos diferentes tipos de voces e instrumentos e das distintas agrupacións vocais e instrumentais.

Creación: a improvisación, a elaboración de arranxos e a composición como recursos para a creación musical en todas as súas vertentes. Creación de melodías simples con acompañamentos sinxelos.

Contextos musicais: recoñecemento e localización nas coordenadas espazo-temporais das manifestacións musicais máis significativas do patrimonio musical galego, occidental e doutras culturas.

Respecto aos contidos de 4º, teríamos:

Audición e referentes musicais: audición, recoñecemento, análise e comparación de músicas de diferentes xéneros, estilos e culturas. Rigor na utilización dun vocabulario adecuado para describir a música.

Interpretación e creación: utilización de diferentes técnicas, recursos e procedementos compositivos na improvisación, a elaboración de arranxos e a creación de pezas musicais.

A relación cos estudos de bacharelato existe na modalidade artística que inclúe a opción de artes escénicas, derivada da aplicación da LOE. A relación con esta modalidade, ademais de ser inmediata e evidente, dáse especialmente nas materias de Análise Musical I e II e Historia da Música e da Danza.

1.4 Relacións interdisciplinares

No grao profesional podemos considerar dous tipos de materias: instrumentais e teóricas (aínda que a maior parte destas últimas poderían ser consideradas como teórico-prácticas). A central, sen dúbida, é a especialidade instrumental principal. A materia de análise relaciónase coa práctica instrumental aportando coñecementos teóricos ó alumno que lle axudarán a prestar máis coidado á hora de interpretar as diferentes obras.

En canto a Orquestra, a Banda, a Conxunto ea Música de Cámara, manteñen a posibilidade da execución en grupo que amplía o repertorio e se relaciona co instrumento principal. En Análise traballanse obras básicas do repertorio destas materia de conxunto, e realízanse audición de distintos conxuntos memorables a través de grabación e de internet.

Coro tamén é unha práctica de conxunto que facilita a interiorización de contidos da Linguaxe Musical e dos contidos harmónicos da música tonal. En Análise traballaránse obras corais, a catro e máis voces, o que axudará ó alumnado a acadar una mellor comprensión destas obras.

En relación ás mencionadas Harmonía e Historia da Música, ambas as dúas materias son funcionais para Análise, ao proporcionar as bases para a análise das obras musicais.

No caso de Repentización e Acompañamento trabállanse diferentes tipos de análise (rítmica, melódica, harmónica,...) en relación á materia.

2. OBXECTIVOS XERAIS

2.1 Obxectivos para o 5º curso

A ensinanza de Análise no grao profesional terá como obxectivo contribuír a desenvolver no alumnado as capacidades seguintes:

1. *Coñecer a terminoloxía analítica básica, os tipos formais e procedementos compositivos da práctica tonal: Barroco, Clasicismo e Romanticismo.*

A adquisición dun vocabulario específico relacionado coa materia permitirá ao alumnado comunicar aos demais de forma precisa, completa e coherente as súas propias análises, opinións, conclusións, valoracións e argumentacións sobre os procesos musicais.

2. *Analizar obras sinxelas dos estilos da práctica tonal atendendo aos parámetros que as compoñen: macroestruturas e microestruturas, proporcións, tonalidade, harmonía (cadencias, acordes e procedementos modulatorios), temática e motivica, textura, ritmo, dinámica, agónica, tímbrica, articulación, etc.*

Neste primeiro curso trátase de facer unha análise de obras básicas nas que o alumnado debe ser capaz de identificar e recoñecer os elementos musicais que as conforman e caracterizan.

3. *Recoñecer as características fundamentais dos parámetros que compoñen unha obra e que lle confiren unha estética propia do estilo ao que pertence e comprender a interrelación dos procedementos compositivos do Barroco, Clasicismo e Romanticismo cos tipos de obras que se derivan deles.*

Trátase de, ao analizar obras musicais significativas dos períodos estilísticos mencionados, ser capaz de identificar e recoñecer as características que permiten relacionalas cunha determinada corrente estilística.

4. *Escoitar internamente os tipos de acordes e as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.*

A súa interiorización favorecerá a comprensión das obras analizadas e a súa relación co período ao que pertencen sen necesidade de escoitalas.

5. *Tocar esquematicamente nun instrumento polifónico as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.*

De feito, ao reproducir esas fórmulas harmónicas nun instrumento polifónico, favorécese a súa interiorización e, por tanto, a súa audición interna..

2.2 Obxectivos para o 6º curso

No curso anterior os estudantes desenvolveron capacidades que lles permiten recoñecer as diferentes tipoloxías formais, as súas variantes e combinacións dentro dos estilos Barroco, Clásico e Romántico e en obras que partían dos exemplos máis sinxelos (en canto a dimensións, densidade...) para ir avanzando cada vez máis cara a unha maior complexidade.

Con este 6º curso chega o momento de ampliar fronteiras. Temos que ter en conta que os e as discentes que pensen continuar estudos musicais instrumentais no grao superior deberán afrontar un exercicio analítico como parte da proba de acceso. Nesta deberán demostrar que contan cuns coñecementos previos básicos, mais sólidos, que permitirán a súa incorporación ás aulas de grao superior con aproveitamento, tanto se queren especializarse na Interpretación, como en Composición, Dirección, Musicoloxía, Pedagogía..., os cales deberán ter aínda una visión máis profunda da materia de Análise.

1. *Coñecer os principais elementos e procedementos compositivos das épocas e dos autores, desde o canto gregoriano ata a actualidade, atendendo a un amplo abanico de estilos.*

No 6º curso preténdese que amplíen e consoliden coñecementos, tanto os que proveñen de Análise I como dos dous cursos nos que estudaron Historia da Música. É necesario facer especial fincapé na procura, identificación e comprensión dos elementos e procedementos compositivos de cada época, así como tamén na interrelación e correcta expresión dos mesmos.

2. *Analizar obras dunha crecente complexidade dunha ampla variedade de estilos e de diferentes compositores da práctica tonal atendendo aos parámetros que as compoñen: macroestruturas e microestruturas, proporcións, tonalidade, harmonía (cadencias, acordes e procedementos modulatorios), temática e motivica, textura, ritmo, dinámica, agónica, tímbrica, articulación, etc.*

Preténdese con este obxectivo, e a través de análises guiadas na aula, aportar ao alumnado unha visión global desde un punto de vista estilístico e histórico que lle permita realizar análises de obras representativas de diferentes estilos.

3. *Recoñecer as características dos parámetros que compoñen unha obra e que lle confiren unha estética propia do estilo ao que pertence, e comprender a interrelación dos procedementos*

compositivos de cada época cos tipos de obras que se derivan deles.

Na mesma liña que o obxectivo anterior, trátase de obter unha visión global dos distintos períodos estilísticos da historia da música, comprendendo a súa interrelación e sendo capaces de identificar as súas características en obras representativas.

4. *Escoitar internamente os tipos de acordes e as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.*

Aínda que a formulación do obxectivo é a mesma que para quinto curso, amplíase este ano ao facelo tamén aos estilos estudados, tanto cos anteriores ao Barroco como cos posteriores ao Romanticismo, incluíndose por tanto a escoita interna de sonoridades moi diferentes ás do período tonal.

3. CONTIDOS

A presente programación didáctica presenta unha lectura do currículo oficial que divide os contidos nunha serie de bloques propostos.

3.1 Secuencia para o 5º curso

En canto á secuenciación de contidos nesta programación atendemos a criterios distintos para cada curso. En 5º é importante que os e as estudantes poidan apreciar de xeito global a variedade de tipoloxías formais que pode presentar unha obra. Tratamos para iso de poñelo en contacto coa maior diversidade de pezas desde o punto de vista formal. Ao mesmo tempo, intentamos que a práctica analítica vaia proporcionando ao alumnado cada vez maior rapidez e eficacia na lectura, no recoñecemento auditivo, na interrelación, comprensión e expresión das conclusións extraídas en base aos elementos que compoñen a obra.

Así os contidos do 5º curso estarán organizados desta maneira:

Tema 1: Terminoloxía analítica básica

- Conceptos sintácticos. Coñecemento das diferentes nomenclaturas.
- Procedementos de elaboración e transformación temática.
- Repaso da harmonía tonal: tipos de acordes, cadencias e modulacións.
- Análise de corais no estilo de J. S. Bach.
- escoita activa de formulas harmónicas e cadenciais procedentes dos corais analizados.
- Reprodución nun instrumento polifónico das mesmas.
- Toma de conciencia sobre a importancia que ten expresar en palabras o fenómeno musical con coherencia e propiedade.

Tema 2: Pequenos tipos formais

- A forma secuencial ou estrófica.
- Formas binarias simples.

- Formas ternarias simples.
- Análise de pequenas pezas que respondan ás anteriores tipoloxías formais: cancións populares, corais e pezas sinxelas, como as do “Álbum para a xuventude” de Schumann, por exemplo.
- Audición activa de fórmulas harmónicas e cadenciais procedentes das pezas analizadas.
- Reprodución nun instrumento polifónico das mesmas.
- Interese pola interrelación e comprensión dos elementos e procedementos compositivos da obra e pola súa correcta verbalización.

Tema 3: Variación

- Variacións sobre cancións e danzas do Barroco temperán.
- Variacións sobre un modelo de baixo: chacona ou pasacalles.
- Tema con variacións: diferentes tipos de variacións.
- Análise de obras que respondan ás anteriores tipoloxías e pertencen aos tres estilos: Barroco, Clásico e Romántico.
- Audición activa de fórmulas harmónicas típicas de chacona.
- Reprodución nun instrumento polifónico das mesmas.
- Actitude participativa e de intercambio respectuoso de información e opinións na clase.

Tema 4: O rondó.

- O rondó simple.
- O rondó sonata.
- Análise de obras con estas formas de diferentes compositores e estilos.
- Recoñecemento auditivo destas formas, de fórmulas harmónicas, modulacións e cadencias en pezas seleccionadas con este fin.

- Valoración da importancia da educación auditiva nos estudos musicais en xeral e na análise en particular.

Tema 5: Forma tipo suite barroca

- O ciclo de danzas no Barroco.
- A forma tipo suite.
- Ritmos e particularidades de cada danza.
- Análise de obras con esta tipoloxía de diferentes compositores.
- Recoñecemento auditivo dos tipos de danzas e dos procedementos de elaboración e transformación temática presentes nelas.
- Realización nun instrumento polifónico de progresións diatónicas e modulantes.
- Audición de gravacións interpretadas con instrumentos orixinais e coidando as convencións estilísticas da época.
- Reflexión e posta en común das opinións sobre as interpretacións escoitadas.

Tema 6: O minueto de sonata clásica

- A danza ternaria e reexpositiva.
- Comparativa dos minuetos de sonata clásica e de suite barroca.
- O scherzo.
- A repetición e o contraste entre as partes do minueto e entre minueto e trío.
- Recoñecemento auditivo destas formas, dos elementos motivicos, divisións sintácticas, modulacións e cadencias en pezas deste tipo seleccionadas para este fin.
- Análise de obras con esta tipoloxía de diferentes compositores.
- Reflexión sobre a continua evolución das formas.

Tema 7: A forma sonata

- Evolución da sonata ata a súa forma clásica bitemática e reexpositiva.
- Esquema formal e harmónico da sonata clásica.
- Características estilísticas no tocante a outros parámetros musicais.
- Análise de obras para instrumentos de tecla con forma sonata de diferentes compositores e estilos.
- Recoñecemento auditivo destas formas, da súa estrutura interna en canto á temática, á sintaxe e ao plano harmónico que seguen.
- Realización nun instrumento polifónico de temas melódicos co seu acompañamento, baseados en estruturas formais observadas tras a análise.
- Reflexión sobre a continua evolución das formas.

Tema 8: Tipoloxías formais do movemento lento da sonata

- O movemento lento da sonata como Lied instrumental.
- Formas que pode presentar xa estudadas: tipo suite barroca, sonata clásica con desenvolvemento, forma ternaria reexpositiva.
- Variantes ou elaboracións das anteriores: sonata bitemática sen desenvolvemento, Lied ternario, Lied desenvolvido.
- Análise de obras para instrumentos de tecla con forma sonata de diferentes compositores do Clasicismo.
- Recoñecemento auditivo destas formas, da súa estrutura interna en canto á temática, á sintaxe e ao plano harmónico que seguen.
- Realización nun instrumento polifónico de temas melódicos co seu acompañamento, baseados en estruturas formais observadas tras a análise.
- Reflexión sobre a diversidade formal do movemento lento de sonata.

Tema 9: O contrapunto imitativo: o canon, a invención e a fuga

- Conceptos e terminoloxía específica destas formas.
- Estructura en relación coa temática e co plan harmónico.
- Análise de obras escritas neste estilo para instrumentos de tecla e de diferentes compositores.
- Recoñecemento auditivo dos procedementos de imitación, de elaboración e de transformación temática presentes nestas obras.
- Realización nun instrumento polifónico de progresións diatónicas e modulantes que conteñan imitacións de motivos sinxelos.
- Valoración da análise como ferramenta para unha completa comprensión e interpretación destas pezas.
- Audición comentada de exemplos musicais representativos deste estilo.
- Análise guiada polo profesorado.
- Discriminación auditiva de elementos da linguaxe musical e das características propias do estilo en exemplos musicais.
- Actitude aberta, respectuosa e participativa.

Tema 10: Polifonía medieval

- Evolución desde o organum primitivo ata a música de finais do século XIV.
- As formas e a súa evolución: organum, conductus, motete, hoquetus, ballade, rondeau, virelai, chasse.
- Audición comentada de exemplos musicais representativos deste estilo.
- Análise guiada polo profesorado.
- Discriminación auditiva de elementos da linguaxe musical e das características propias do estilo en exemplos musicais.

- Actitude aberta, respectuosa e participativa.

Tema 11: Renacemento

- Séculos XV e XVI: evolución das formas musicais e características dos elementos e procedementos compositivos.
- Audición comentada de exemplos musicais representativos deste estilo.
- Análise guiada polo profesorado.
- Discriminación auditiva de elementos da linguaxe musical e das características propias do estilo en exemplos musicais.
- Actitude aberta, respectuosa e participativa.

Tema 12: Barroco

- Características estilísticas.
- Música ligada á palabra ou á escena: ópera, oratorio, ballet.
- Música instrumental: instrumento solo e pequenas formacións camerísticas.
- Concerto grosso, concerto a solo.
- Audición comentada e comparativa de pezas que mostren a evolución das formas musicais comúns a este e a outros estilos.
- Realización de traballos e comentarios analíticos de obras de diferentes autores desta época por parte do alumno.
- Discriminación auditiva de elementos da linguaxe musical e das características propias do estilo.
- Valoración da análise como ferramenta esencial para a completa comprensión da obra musical e o achegamento ao estilo e ás características compositivas dos autores.
- Interese pola interrelación e comprensión dos elementos e procedementos compositivos da obra e pola súa correcta expresión tanto oral como escrita.

Tema 13: Clasicismo

- Características estilísticas.
- Música ligada á palabra ou á escena: ópera, oratorio, ballet, Lied.
- Música de cámara.
- Música orquestral: sinfonía, concerto.
- Audición comentada e comparativa de pezas que mostren a evolución das formas musicais comúns a este e a outros estilos.
- Realización de traballos e comentarios analíticos de obras de diferentes autores desta época por parte do alumno.
- Discriminación auditiva de elementos da linguaxe musical e das características propias do estilo.
- Valoración da análise como ferramenta esencial para a completa comprensión da obra musical e o achegamento ao estilo e ás características compositivas dos autores.
- Interese pola interrelación e comprensión dos elementos e procedementos compositivos da obra e pola súa correcta expresión tanto oral como escrita.

Tema 14: Século XIX

- Características das diferentes tendencias estilísticas.
- Música ligada á palabra ou á escena: ópera, oratorio, ballet, Lied.
- Música de cámara.
- Formas libres: rapsodia, preludio, fantasía, impromptu, etc.
- Música orquestral: sinfonía, concerto.
- Audición comentada e comparativa de pezas que mostren a evolución das formas musicais comúns a este e a outros estilos.

- Realización de traballos e comentarios analíticos de obras de diferentes autores desta época por parte do alumnado.
- Discriminación auditiva de elementos da linguaxe musical e das características propias do estilo.
- Valoración da análise como ferramenta esencial para a completa comprensión da obra musical e o achegamento ao estilo e ás características compositivas dos autores.
- Interese pola interrelación e comprensión dos elementos e procedementos compositivos da obra e pola súa correcta expresión tanto oral como escrita.

Tema 15: Século XX

- Tratamento das formas musicais.
- Audición comentada de exemplos musicais representativos deste estilo.
- Análise guiada polo profesorado.
- Discriminación auditiva de elementos da linguaxe musical e das características propias do estilo en exemplos musicais Análise guiada polo profesorado.
- .- Actitude aberta, respectuosa e participativa.

Tema 16: Música popular occidental e doutras culturas

- As músicas populares e a súa influencia no ámbito da música culta.
- Audición comentada de exemplos musicais representativos das músicas de diferentes culturas.
- Discriminación auditiva de elementos da linguaxe musical e das características propias destas músicas.
- Actitude aberta, respectuosa e participativa.

4. METODOLOXÍA

O modo de secuenciar os obxectivos, contidos e criterios de avaliación, a distribución do espazo e do tempo, o agrupamento do alumnado, o emprego das TIC, etc. dependen de supostos teóricos e metodolóxicos que convén facer explícitos con vistas a que tanto o deseño como o desenvolvemento curricular sexan o resultado dunha reflexión consciente a partir de intencións educativas concretas e ben definidas.

4.1 Organización do tempo e do espazo

As clases disporán de 120 minutos semanais que poderán ser distribuídos ben nunha ou en dúas sesións.

Os e as discentes, polo xeral, soportan unha forte carga de traballo e en ocasións resúltalles difícil manter a atención e a concentración. Para paliar este problema tan frecuente, en cada sesión procuraremos cambiar cada certo tempo de tipo de actividade: explicación por parte do profesorado, audición, análise, práctica instrumental, debate.

En canto á organización do espazo dependeremos das características e dos recursos cos que conte o conservatorio. As necesidades mínimas son: unha aula que teña cabida para un piano, equipo reprodutor de música, encerado, unha mesa do profesorado e mesas e cadeiras adecuadas para o alumnado.

4.2 Educación en valores

Aparte dos valores universais de respecto e convivencia que afectan aos ámbitos da educación ambiental, da educación para a igualdade, da educación para a paz, da educación para o lecer, da educación do consumidor e da educación moral e cívica, que sempre son traballados nas clases colectivas, nestas aulas traballaremos especialmente para que o alumnado adquira coñecementos e habilidades para ser capaces de valorar a música desde un punto de vista estético e artístico.

4.3 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC)

O centro debe contar con algún equipo informático con conexión a Internet á disposición do profesorado e do alumnado. Para esta materia a rede é unha importante fonte de información, tanto para a consulta de fondos de bibliotecas, lectura de artigos especializados sobre a materia, busca de partituras, arquivos de audio, libros especializados, etc.

4.4 Fomento da lectura

Enfocaremos o fomento da lectura en dúas vertentes: por unha banda, a literatura musical, procurando que teñan acceso a diversos autores e estilos e incentivando o seu interese por coñecelos; por outra banda, ofreceremos acceso a diversa literatura especializada sobre a materia de Análise.

4.6 Atención á diversidade

4.6.1 Nas actividades de clase

O alumnado que chega a estes últimos cursos do grao profesional pasou por unha proba de acceso e levan unha completa traxectoria de estudos musicais, na maioría dos casos compatibilizados con outros. Recordamos que as ensinanzas de réxime especial non son obrigatorias, polo que a gran maioría dos estudantes que chegan ao final do grao profesional cursan estes estudos por propia vontade. Polo xeral podemos establecer un perfil de estudantes cun interese pola análise medio ou alto e con capacidades intelectuais e de traballo e disciplina considerables; compatibilizar os estudos de réxime xeral e os musicais non é tarefa fácil.

Cabe esperar que a diversidade do alumnado veña determinada por dous motivos: a idade, xa que no grao profesional non hai límite de idade para o acceso, e pola especialidade instrumental que cursa. Desde a aula atenderemos eventualmente os diversos intereses na análise de partituras para os instrumentos das especialidades cursadas, na medida en que estas se adapten aos contidos do curso.

4.6.2. Ao alumnado con necesidade específica de apoio educativo

Non é frecuente atopar alumnado con problemas psíquicos nos dous últimos cursos de grao profesional. As eivas físicas que permiten cursar estudos de instrumento non impiden en absoluto realizar a materia de Análise con normalidade.

As necesidades específicas de apoio educativo serán requiridas por alumnado de tardía ou temperá incorporación ao sistema educativo (doutras nacionalidades, precoz que aínda non acadou o estadio piagetiano do pensamento lóxico abstracto...), alumnado con sobredotación intelectual, con algún tipo de discapacidade física (visual, auditiva ou que afecte á súa mobilidade), etc.

O apoio a este alumnado realizarase de maneira coordinada pola persoa titora e coa colaboración do equipo docente das materias que curse, procurando a eliminación de barreiras físicas e socioculturais, o reforzo educativo na medida das súas necesidades, a adaptación dos materiais curriculares e a introdución de actividades de motivación e integración.

5. AVALIACIÓN

5.1 Criterios de avaliación

Dado que os criterios de avaliación miden o grao de consecución dos obxectivos, repítense estes aquí, engadindo os criterios de avaliación relacionados.

5.1.1 Criterios de avaliación para o 5º curso

1. Coñecer a terminoloxía analítica básica, os tipos formais e procedementos compositivos da práctica tonal: Barroco, Clasicismo e Romanticismo.

- Coñecer a terminoloxía, definición e características dos elementos da linguaxe musical e dos procedementos compositivos de obras musicais destes períodos.
- Utilizar correctamente a terminoloxía analítica na expresión oral e escrita, con coherencia e claridade.
- Ter interese por coñecer obras destes períodos estilísticos, aínda que a súa especialidade instrumental non posúa literatura musical deles.
- Valorar as características estilísticas de cada período, interesándose polo coñecemento de obras musicais de distintos compositores.
- Recoñecer características dos elementos da linguaxe musical e dos procedementos compositivos de obras musicais destes períodos a través da audición e a análise.
- Valorar e aceptar as normas básicas de participación na clase colectiva, tendo respecto e consideración polas intervencións e opinións das demais persoas.

2. Analizar obras sinxelas dos estilos da práctica tonal atendendo aos parámetros que as compoñen: macroestruturas e microestruturas, proporcións, tonalidade, harmonía (cadencias, acordes e procedementos modulatorios), temática e motívica, textura, ritmo, dinámica, agónica, tímbrica, articulación, etc.

- Analizar obras sinxelas dos estilos da práctica tonal atendendo aos parámetros que as compoñen.

- Utilizar correctamente a terminoloxía analítica na expresión oral e escrita, con coherencia e claridade.
 - Ter interese por analizar obras destes períodos estilísticos, aínda que a súa especialidade instrumental non posúa literatura musical deles.
 - Valorar as características estilísticas de cada período, interesándose polo coñecemento de obras musicais de distintos compositores.
 - Recoñecer características dos elementos da linguaxe musical e dos procedementos compositivos de obras musicais destes períodos a través da audición e a análise.
 - Valorar e aceptar as normas básicas de participación na clase colectiva, tendo respecto e consideración polas intervencións e opinións das demais persoas.
3. *Sinalar na obra as características fundamentais dos parámetros que a compoñen conferíndolle unha estética propia do estilo ao que pertence, e comprender a interrelación dos procedementos compositivos do Barroco, Clasicismo e Romanticismo cos tipos de obras que se derivan deles.*
- Sinalar os parámetros que confiren unha estética propia do estilo ao que pertencen en obras sinxelas dos estilos da práctica tonal.
 - Utilizar correctamente a terminoloxía analítica na expresión oral e escrita, con coherencia e claridade.
 - Ter interese por analizar obras destes períodos estilísticos aínda que a súa especialidade instrumental non posúa literatura musical deles.
 - Valorar as características estilísticas de cada período, interesándose polo coñecemento de obras musicais de distintos compositores.
 - Recoñecer características estilísticas dos elementos da linguaxe musical e dos procedementos compositivos de obras musicais destes períodos a través da audición e a análise.
 - Valorar e aceptar as normas básicas de participación na clase colectiva, tendo respecto e consideración polas intervencións e opinións das demais persoas.
4. *Escoitar internamente os tipos de acordes e as fórmulas harmónicas.*

- Recoñecer auditivamente tipos de acordes e fórmulas harmónicas propios destes períodos estilísticos.
- Utilizar correctamente a terminoloxía e simboloxía harmónica.
- Valorar a importancia da educación auditiva e da súa aplicación á análise.
- Valorar e aceptar as normas básicas de participación na clase colectiva, tendo respecto e consideración polas intervencións e opinións das demais persoas.

5. *Tocar esquematicamente nun instrumento polifónico as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.*

- Tocar esquematicamente nun instrumento polifónico os tipos de acordes máis característicos das obras analizadas.
- Tocar esquematicamente nun instrumento polifónico as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.
- Coñecer e recoñecer os símbolos analíticos e cifrados dos acordes máis comúns.
- Recoñecer características técnicas e estilísticas das progresións, fórmulas harmónicas e cadenciais de obras musicais destes períodos a través da audición e a análise.
- Valorar e aceptar as normas básicas de participación na clase colectiva, tendo respecto e consideración polas interpretacións dos compañeiros.

5.1.2 Criterios de avaliación para o 6º curso

1 *Coñecer a terminoloxía analítica básica, os tipos formais e procedementos compositivos da práctica tonal: Barroco, Clasicismo e Romanticismo.*

- Coñecer a terminoloxía, definición e características dos elementos da linguaxe musical e dos procedementos compositivos de obras musicais destes períodos.
- Utilizar correctamente a terminoloxía analítica na expresión oral e escrita, con coherencia e claridade.
- Ter interese por coñecer obras destes períodos estilísticos aínda, que a súa especialidade

instrumental non posúa literatura musical deles.

- Valorar as características estilísticas de cada período, interesándose polo coñecemento de obras musicais de distintos compositores.
 - Recoñecer características dos elementos da linguaxe musical e dos procedementos compositivos de obras musicais destes períodos a través da audición e a análise.
 - Valorar e aceptar as normas básicas de participación na clase colectiva, tendo respecto e consideración polas intervencións e opinións das demais persoas.
2. *Analizar obras sinxelas dos estilos da práctica tonal atendendo aos parámetros que as compoñen: macroestruturas e microestruturas, proporcións, tonalidade, harmonía (cadencias, acordes e procedementos modulatorios), temática e motívica, textura, ritmo, dinámica, agónica, tímbrica, articulación, etc.*
- Analizar obras sinxelas dos estilos da práctica tonal atendendo aos parámetros que as compoñen.
 - Utilizar correctamente a terminoloxía analítica na expresión oral e escrita, con coherencia e claridade.
 - Ter interese por analizar obras destes períodos estilísticos, aínda que a súa especialidade instrumental non posúa literatura musical deles.
 - Valorar as características estilísticas de cada período, interesándose polo coñecemento de obras musicais de distintos compositores.
 - Recoñecer características dos elementos da linguaxe musical e dos procedementos compositivos de obras musicais destes períodos a través da audición e a análise.
 - Valorar e aceptar as normas básicas de participación na clase colectiva, tendo respecto e consideración polas intervencións e opinións das demais persoas.
3. *Sinalar na obra as características fundamentais dos parámetros que a compoñen conferíndolle unha estética propia do estilo ao que pertence, e comprender a interrelación dos procedementos compositivos do Barroco, Clasicismo e Romanticismo cos tipos de obras que se derivan deles.*
- Sinalar os parámetros que confiren unha estética propia do estilo ao que pertencen en obras

sinxelas dos estilos da práctica tonal.

- Utilizar correctamente a terminoloxía analítica na expresión oral e escrita, con coherencia e claridade.
- Ter interese por analizar obras destes períodos estilísticos, aínda que a súa especialidade instrumental non posúa literatura musical deles.
- Valorar as características estilísticas de cada período, interesándose polo coñecemento de obras musicais de distintos compositores.
- Recoñecer características estilísticas dos elementos da linguaxe musical e dos procedementos compositivos de obras musicais destes períodos a través da audición e a análise.
- Valorar e aceptar as normas básicas de participación na clase colectiva, tendo respecto e consideración polas intervencións e opinións das demais persoas.

4. escoitar internamente os tipos de acordes e as fórmulas harmónicas.

- Recoñecer auditivamente tipos de acordes e fórmulas harmónicas propios destes períodos estilísticos.
- Utilizar correctamente a terminoloxía e simboloxía harmónica.
- Valorar a importancia da educación auditiva e da súa aplicación á análise.

5.2 Procedementos de avaliación

A avaliación será continua: valorarase o traballo de aula así como a realización dos traballos encargados para a casa. Ao remate de cada trimestre a docencia poderá propoñer un exame para realizar na aula como proba obxectiva de avaliación. Esta proba poderá avaliar un ou varios dos criterios de avaliación se o profesorado o considera oportuno.

Nos supostos de perda do dereito á avaliación continua, ou de alumnado que se presente a unha única proba final, esta proba consistirá na análise formal, harmónica, tonal e de todos os parámetros que compoñen a obra dunha ou dúas obras ou fragmentos que abarquen diversos criterios na concepción da música. O exercicio poderá consistir en sinalar os devanditos aspectos na partitura, redactar un breve comentario analítico sobre ela ou responder a un cuestionario.

O profesorado, ou tribunal, determinará o tempo para a realización da proba, que non

excederá de 90 minutos.

A dificultade da ou das probas referirase aos contidos de cada curso que figuran na programación desta materia.

5.3 Temporalización

A temporalización da avaliación refírese a cando avaliar. Empregaremos na programación deste curso tres tipos de avaliación:

- A inicial, ou avaliación diagnóstica, realizada ao principio de cada proceso de ensinanza-aprendizaxe (sexo curso, trimestre ou unidade didáctica).
- A formativa, que se produce durante o desenvolvemento do proceso, proporcionando a información que permite ao profesorado e ao alumnado realizar os axustes precisos para lograr os obxectivos propostos.
- A final ou sumativa, que se basea no aprendido desde o principio, contando cos datos achegados pola avaliación inicial.

O proceso de avaliación así contemplado ofrece datos de maior fiabilidade que unha única avaliación final, xa que parte dun punto coñecido e fai posible a comprobación das melloras experimentadas polo alumnado.

6. BIBLIOGRAFÍA

- ATLAS, A. W.: *La música del Renacimiento*, Madrid, Akal Música, 2002.
- BUKOFZER, M. F.: *La música en la época Barroca: de Monteverdi a Bach*. Madrid, Akal Música, 1986.
- DOWNS, P. G.: *La música clásica*, Madrid, Akal Música, 1992.
- GROUT, D.J., PALISCA, C. V., BURKHOLDER, J.P. : *Historia de la música occidental,(vol2)* Madrid, Alianza Música, 2008.
- HOPPIN, R. H.: *La música medieval*, Madrid, Akal Música, 1991.
- KÜHN, C.: *Tratado de la forma musical*, Barcelona, Idea Books, 2003.
- LA RUE, J.: *Análisis del estilo musical*, Span Press Universitaria, 1998.
- LEHMACHER/SCHROEDER: *Formenlehre der Musik*, Musikverlage Hans Gerig, 1979.
- LLACER PLA, F.: *Guía analítica de formas musicales para estudiantes*, Madrid, Real Musical, 1987.
- MORGAN, R. P.: *La música del siglo XX*, Madrid, Akal Música, 1994.
- PEDRO CURSÁ, D.: *Manual de formas musicales (curso analítico)*, Madrid, Real Musical, 2002.
- PLANTINGA, L.: *La música romántica*, Madrid, Akal Música, 1992.
- RATZ, E.: *Einführung in die Musikalische Formenlehre*, Wien, Universal Edition, 1973.
- ROSEN, C.: *Formas de sonata*, Cooper City, Span Press Universitaria, 1998.
- ULRICH, M. e Gunther, V.: *Atlas de música (2 vol.)*, Madrid, Alianza Atlas, 2007.
- ZAMACOIS, J.: *Curso de formas musicales*, Idea Música, 2002.

